

Labyrinten og dens mening

Allerede for mere end 10.000 år siden var mennesker begyndt at tegne billeder med en enkel spiralform. Hvorfor? Der er meget, der tyder på, at spiralformen skulle symbolisere menneskets vej igennem livet. Tydeligere blev det for ca 5000 år siden, da mennesker begyndte at bruge grundformen til den klassiske labyrint.

Denne grundform viser nemlig et lille kors i midten som tegn for mennesket i verden - og så snor vejen sig rundt omkring det. Den findes både som hulemalerier, på gamle potteskår og på mønter. Den findes verden rundt i det gamle Ægypten, Grækenland, Sydamerika, Skandinavien og i nogle helt gemte kroge på kloden, som ikke havde forbindelse til andre kulturer, dengang labyrinten blev brugt hos dem.



Denne både i tid og rum enormt vidtstrakte forekomst af labyrintsymbolet er én af grundene til, at vi kan se dette symbol som en arketype. En arketype, der vil og kan fortælle os noget om vores fællesmenneskelige livsvej. Vejen gennem livet er jo meget sjældent en lige vej. Vejen igennem livet går i sving og omkring skarpe hjørner. Der er lange veje, der strækker sig som en ørkenvandring, og der er korte veje. Og når man tror, man lige om lidt har nået målet, venter der alligevel en lang vej bag det næste hjørne. Ligner det ikke meget livet?

De forskellige kulturer har udformet og præget forskellige former af symbolet. Således er labyrinterne hos romerne typisk meget firkantede og symmetriske, mens labyrinterne i Sydamerika er ret ulige og virker, som om de i sig selv er i bevægelse. I Grækenland er der brugt meget mosaiklægning af den gamle klassiske Kretalabyrint, i Skandinavien er de fleste labyrinter lagt af sten ude i naturen eller ridset i klippesten, og i England har man haft tradition for at grave labyrinter ned i græsplænen.



Da de kristne overtog dette symbol allerede ret tidligt i deres historie, blev korset i midten af labyrinten særlig vigtigt. Det tog ikke lang tid, så fik hele labyrinten en tydelig korsform.

At have en labyrint i kirken var helt op til middelalderen almindeligt.

Labyrinten, som fx stadig findes i den store domkirke i Chartres, blev brugt som en lille pilgrimsvandring for dem, der ikke havde tid eller penge til at gå en af de store pilgrimsruter. Men der findes også beretninger om, at folk

dansede i labyrinten – især til påske.

Først i slutningen af 1700-tallet blev man i kirken pludselig forstyrret af labyrinten. Nu var den såkaldte oplysningstid begyndt, og kirken skulle være noget seriøst og forståeligt. Det forstyrrede, når folk ville gå på en lille pilgrimsvandring i kirken eller endda danse i den. Det var nu heller ikke længere passende, at børn under højmessens legede i en labyrint. Derfor blev labyrinterne fjernet i de fleste kirker, og traditionen for deres brug blev glemt.

Først i vores tid nu, hvor mennesker mere og mere savner bæredygtige symboler og at bruge kroppen til gudstjeneste og fordybelse, opstår traditionen med labyrinten på ny. Allerede i dag findes der fordelt over hele kloden mange labyrinter igen – og de pynter ikke bare, de bliver brugt!

Hvordan bruger man nu en labyrint?

For at forstå labyrintens dybere mening er man nødt til at forstå, hvad labyrinten ikke er.

I ca. 4500 år har man brugt labyrintsymbolet for at gå i det, danse i det, lege i det, meditere i det og finde mening og vejledning for sit liv i det. Og selv om labyrinten blev udformet forskelligt i de forskellige kulturer og igennem de mange tidsaldre, så har den hele tiden haft én eneste vej, der fører ind i midten og ud igen. Men i 1600-tallet begyndte kedsomheden blandt de velhavende konger og adelige at brede sig og man søgte efter nye forlystelser til parkanlæg og slotshaver. I

den sammenhæng kom nogle dygtige arkitekter i tanke om at omforme labyrintsymbolet til et legeredskab. Nu var der ikke kun én eneste vej, der fører ind i midten og ud igen, men der blev anbragt flere forskellige veje, hvoraf nogle af dem endda slutter abrupt i en blindgyde. Det blev sjovt og spændende at gå i en labyrint på denne helt nye måde, især hvis afgrænsningen blev sat op som et hegn, man ikke kunne se igennem. Denne nye form af labyrinten fik også i mange lande et nyt navn. I Tyskland hedder den "Irrgarten" og på engelsk hedder den "maze". Desværre har man på dansk ikke et andet navn for denne form af labyrinten, hvorfor man ikke sprogligt kan skelne mellem de to former. Når man i dag vil fortælle noget om en labyrint, tænker de fleste mennesker på disse forvirringslabyrinter, som findes til forlystelse både i store anlæg, i majsmarken eller som tegnelabyrint for børn både på papir og på computer.

Men en klassisk gammel labyrint er ikke en forvirringslabyrint! Og det er vigtigt, fordi spørgsmålet, som ligger til grund for de to former er vidt forskellige. I en forvirringslabyrint er det grundlæggende spørgsmål: Går jeg rigtigt eller forkert? Der er flere veje, mange valgmuligheder, og nogle veje fører til målet (som tit ikke længere er i midten, men i at finde en anden udgang), andre veje er blindgyder. Når man vil bruge dette spørgsmål om rigtigt eller forkert som sit livsspørgsmål, skaber det store problemer. Det implicerer, at mine veje, mine beslutninger, mine meninger, ja måske jeg selv kan være forkert. Det tvinger mig hele tiden til at tænke i en adskillende dualisme og bedømme mig og mine livsvalg, mine medmennesker og deres livsvalg som rigtig eller forkert. Og det skaber en dyb uro og angst, fordi en hvilken som helst beslutning jeg skal tage kan være forkert. Hele vores skolesystem er opbygget over dette grundlæggende spørgsmål, og det sidder dybt inde i os, at sådan er det med livet: det kan være rigtigt eller forkert. For mange mennesker er det slet ikke muligt at se, at livet også kunne ses på en anden måde.



Men hvis vi tager den oprindelige labyrint som grundlag for livet, ser det helt anderledes ud. Her er der kun en eneste vej, som fører til midten. Og det er den samme vej, der også fører ud igen. Her giver det ikke mening at spørge, om noget er rigtigt eller forkert. Her er det grundlæggende spørgsmål: Går jeg eller går jeg ej?

Hvis livet ses som en vej, jeg ikke kan gå forkert på, skaber det med det samme en dyb ro og følelse af sikkerhed. En hvilken som helst beslutning ligger jo på min vej. En beslutning er ikke længere rigtig eller forkert, den er bare. Spørgsmålet er kun, om jeg træffer en beslutning, eller om jeg nægter at beslutte mig aktivt og lade livet glide hen med ikke-trufne beslutninger. Går jeg eller går jeg ej? Fortsætter jeg mit liv bevidst og aktivt, eller har jeg gemt mig i en krog i labyrinten og venter på, at livet vil gå forbi? Og det er lige meget, om det er en behagelig luksuskrog eller et skjulested.

Hvis livet kun har den ene vej, så betyder det også, at alt hører til. Jeg kan ikke sige: 'Det der dengang, det var en blindgyde, den tæller ikke.' Alt, der har været på min livsvej, er en del af den og hører nu til. At se sin livsvej som en sådan labyrint er et meget nøgternt og ærligt syn på livet. Intet er skjult, intet var forkert, alt hører til. Det har med accept at gøre og kan være baggrunden for det store arbejde med emnet om tilgivelse.

Labyrinten kan sådan set bruges som et billede for hele mit liv eller som hjælp for enkelte livsspørgsmål. Nogle gange er det nok bare at gå en labyrint med blyant eller med sin finger på papir. Hvis man har mulighed for at gå en labyrint med hele sin krop, er det endnu mere interessant. Skridtene, som i forvejen mest er langsomme i en labyrint, kan være faste nogle steder og andre steder svajende og usikre. Så gælder det om at være opmærksom på sig selv, sine tanker og følelser. Hvor er jeg henne her? Hvad foregår der lige? Det er derfor meget gavnligt at gå en labyrint med nysgerrighed og åbenhed. Hvis man går en labyrint på denne måde, kan man kun undre sig igen og igen: Pludselig er der et svar på mit livsspørgsmål. Pludselig dukker der mening op med noget, jeg ellers syntes, var helt meningsløst. Pludselig bliver jeg klar over noget

og er i stand til at træffe en vigtig beslutning.

Er du interesseret i at beskæftige dig lidt mere med labyrintsymbolet, er du velkommen til at se på www.nutidig-kristen-spiritualitet.dk, hvor der findes meningsfulde tilbud som fx fordybelsesdage med labyrintlægning og en retræte til temaet 'Labyrint og livsvej'.